

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

607. Ad quæ beneficia se extendant hæ preces.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

nominandi spirituale est, aut spirituali annexum) hæc vim non habeat ex parte Imperatoris, sed ex sola benevolentia Pontificum, qui, cum possent talia privilegia revocare, vel negare Principibus, id tamen non faciunt, quique hæc ipsam consuetudinem, cum sciant se tolerent, tacite approbare censentur. Pirh. Wagn. *l. cit.* dumque ab immemoriali tempore Pontifices semper consueverunt legitime electis Romanis Regibus in Imperatorem promovendis hoc indulgum precum absque tergiversatione concedere, habent electi ejusmodi indubiam, certamque præsumptionem de mente & voluntate Papæ, cujus gratiæ & auctoritati, non solum, insistentes primariis precibus utuntur ante confirmationem, & hujus indulti emanationem, & electus nomine & auctoritate Apostolicâ potestatem nominandi vigore talis indulti concedi solitam, statim erga personas bene meritas exercet; ita ut nihil jam causa sit, cur Pontifex ratum non & habeat, & ratihabitionem literis, licet posterius datis ad ipsam electionis diem retrahatur, mandato sive indulto æquiparari velit. Pirh. Wagn. *loc. cit.* additque Wagn. sic visum esse, quod Ferdinand. IV. Augustæ in Regem Rom. electus absque mora preces primarias cumulatim, aut saltem earum expectativas, nemine improbante, contulerit, antequam Româ confirmationem pereret, & accipere potuerit, Prædecessorum utique suorum exemplo, sine quo id usus non fuisset.

Questio 605. An, cum dictæ preces pertineant ad gratias expectativas, quippe per eas Cæsar jus habet nominandi ad beneficia proximè vacatura, ea adversentur SS. Canonibus, c. 2. constitutus. de concess. præb. & c. 2. tit. eod. in 6. in quibus expectativa, utpote per quas votum captanda mortis inducitur, reprobantur & prohibentur, vel etiam Trident. quod sess. 24. c. 19. tollit quascunque gratias expectativas ad beneficia vacatura?

Respondeo negativè, cum hujusmodi concessio & gratia Cæsaris sit generalis & incerta, ut advertit Gailius *l. 2. observ. 155. n. 7.* adeoque non ita inducit periculum captandæ mortis. Pirh. *loc. cit. n. 385.* Chok. *in proem. precum. pag. 2. & 3.* Sed neque illo Tridentini decreto comprehenduntur preces primarias Cæsaris censuit ex sententia S. Congreg. Concilii ipse Gregor. XIII. in literis suis de Anno 1575. 25. Jan. de quo vide Gallemart. *ad cit. c. Trid.* cum in illo decreto non nominetur Imperator, qui cum speciali notâ sit dignus, nominatus fuisset, si Concilium illum comprehendere voluisset, sicut nominavit ibidem Cardinales, qui & ipsi sunt digni speciali notâ seu expressione. Pirh. *loc. cit.*

Questio 606. Ad quas terras seu provincias se extendant hæc preces?

Respondeo; solum per Imperium Rom. prout nunc est, non autem prout fuit, cum plures provincias & regna contineret; quia per illud solum secundum præsentem statum Cæsar habet superioritatem. Pirh. *loc. cit. n. 368.* Chok. *in proem. pag. 1.* Wagn. *loc. cit. §. 2. pag. 488.* Hinc eas locum non habere in Italia, ait Chok. nec in Ducatu Mediolanensi; juxta Rotam in una Novarien. Canon. *status. 1555. 25. Octobr.* habere tamen locum in civi-

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II,

tate Cameracensi; & Metensi, aliisque, quæ fuerunt de Imperio, nunc autem sunt translata in alterius dominium. Verum quidquid sit de Camera-co & Metis, quarum urbium modo alius est status, quàm quando scribebat Chok. & Wagner. putat idem Wagn. posse Imperatorem, si suo jure uti velit, aut permittatur, privilegium illud exercere etiam in Ducatu Mediolanensi, & similibus, quæ quondam fuere Imperii, & hodie adhuc sunt feuda Cæsaris.

Questio 607. Ad qua beneficia se extendant hæc preces?

Respondeo: extendunt se ad omnia nominata *in quest. 1. hujus §.* Extendunt se itaque primò ad beneficia existentia in Imperio, etiam dum eorum Collatores vel Collatrices sedem non habent in Germaniâ; nec subsunt Imperio; neque enim Papa tam respexit domicilium Collatoris, quàm locum, ubi beneficia constituta sunt, dum indistinctè gravat Ordinarios Collatores habentes Collationem ad minimum 4. beneficiorum per Rom. Imperium. Unde jam e contra non extendunt se hæc preces ad beneficia existentia in Gallia, etiam si eorum Collator Sedem habeat in Germaniâ, sitque subiectus Imperio. Chok. *loc. cit. sect. 2. Wagn. pag. 488. Pirh. cit. num. 368.* Unde etiam, si beneficia principalia fiat extra Imperium, aliqua autem beneficia iis annexa existant in Imperio, neque hæc annexa cadent sub precibus juxta regulam: accessorium sequitur principalis naturam. Auctores iidem.

2. Secundò, ad beneficia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis; exprimuntur autem hæc Ecclesiæ, quia regulariter in dispositione generali non comprehenduntur dictarum Ecclesiarum beneficia, sed earum faciendâ est specialis mentio, juxta C. *quavis. de præb. in 6. Pirh. loc. cit. n. 369.* Chok. *pag. 38.* Wagn. *pag. 489.* Exprimuntur etiam specialiter Ecclesiæ Metropolitana, quia in materia odiosa appellatione Cathedralis non venit Metropolitana, licet sit Cathedralis, utpote qualis ea dicitur, in qua Cathedra & Sedes Episcopalis sita est. Auctores iidem.

3. Tertio, ad dignitates, personatus, administrationes, officia; dignitates ideo exprimuntur, quia in materia odiosa, adeoque restringenda (cujusmodi est facultas nominandi, conferendi, concessa ei, cui de jure non competit, quia derogat potestati Ordinariorum) nomine beneficii non veniunt dignitates; sic enim, dum conceditur mandatum ad beneficia curata, & quacunque alia, non includitur dignitas curata, juxta *clm. ne in agro &c. de statu Monach.* Auctores iidem. Personatus autem (qui est præminencia aliqua in Ecclesia sine administratione) non est propriè, nec computatur inter dignitates, uti Coraf. *de benef. p. 4. c. 3. num. 7. Paris. de resig. c. 1. num. 91.* apud Chok. *loc. cit. pag. 39.* nisi fortè ex fundatione, statuto, vel consuetudine talis habeatur, ut ex Wames. Chok. *ibid.* unde statutum vel etiam literæ ad beneficia, loquentes de personatu, non complectuntur dignitatem. Auctores iidem. Per administrationes intelliguntur hic Ecclesiasticæ, quæ auctoritate Episcopi erectæ sunt in titulos, adeoque verè sunt beneficia; juxta Gomez. *ad regulam de infirmis q. 23. Rebuff. in pr. cit. quorundam benef. secul. nu. 15.* apud Chok. *pag. 40.* Officia Ecclesiastica, ut sunt Scholasteria, Cantoria &c.

vix differunt ab administrationibus. Pirh. Chok. Wagn. loc. cit.

4. Quartò, extenduntur preces ad beneficia etiam propriè electiva, quæ nimirum per electionem Capituli vel Conventus, quæ confirmationem Superioris requirit, providentur (alia enim, quæ conferuntur per viam quidem electionis, non tamen egentis confirmatione Superioris, v. g. dum Capitulum per suffragia confert alicui Canonicatum, sunt potius collativa vel mixta, hoc est, participantia ex collatione & electione) debentque, ut preces ad ea quoque extenderentur, necessariò exprimi; cum alias non veniant electiva sub clausula: *ad collationem, præsentationem, aut aliam quamcunque dispositionem communiter vel divisim spectantia.* juxta Clem. 1. de præb. Auctores iidem. Addit tamen Chok. preces in civitate & Diocesi Leodiensi non afficere dignitates & beneficia electiva ob constitutiones variorum Pontificum, quas citat pag. 41.

5. Quintò, ad beneficia quæ per præsentationem conferuntur seu si jurispr. intellige, Ecclesiasticum Pirh. loc. cit. Wagn. pag. 490. licet autem nomen *collationis* quandoque complectatur præsentationem, electionem, institutionem, id tamen locum non habet, dum profertur in ambitiosis, qualia sunt plerumque descripta Principum, præcipuè beneficiaria, adeoque sunt restringenda. Chok. pag. 42. Wagn. loc. cit.

6. Sextò, ad beneficia spectantia ad provisionem plurium tam communiter, squàm divisim, hoc est, tam ea, quæ conferre habet Conventus, seu Capitulum totum seu in communi, quam quæ conferre habent singuli vel aliqui Capitularium, pro ut sunt membra ejusmodi communitatis. Auctores iidem. Unde fit, ut soleant tunc preces dirigi decano & Capitulo, singulisque Canonicis & personis talis Ecclesiæ dignitatibus, dum istæ dignitates & personæ spectant ad Capitulum. Chok. pag. 44. Sic preces hæ directæ Capitulo extendunt se ad beneficia, quorum collatio spectat, v. g. ad duos Seniores, vel ad duos seniores ratione Canonicatus. Pirh. Wagn. Chok. ll. cit. ait etiam Chok. id verum, etiam si Senior ille non conferat vice Capituli, sed ut antiquior Canonicus. Sic etiam directæ Capitulo extendunt se ad collationem Turnarii. Chok. citans Wameli. cons. 220. num. 3. ubi dicit, quòd expectativa ad collationem Capituli concessa extendat se ad Turnarii concessionem. E contra preces directæ Capitulo, etiam cum clausula: *conjunctim & divisim*: non extendunt se ad beneficia, quæ Canonicus aliquis conferre habet, non vice Capituli, nec ratione Canonicatus, sed jure quodam speciali, puta, ratione dignitatis alicujus non spectantis ad tale Capitulum, vel ratione familiæ aut alia. Auctores iidem. Porrò dum collatio spectat ad Episcopum sive Prælatum & Capitulum, precesque hæ insinuantur soli Prælato, afficiunt etiam Capitulum, etiam si huc non sit facta infirmitas; quod enim agitur cum Capite, censetur pertinere ad corpus, & agi cum illo.

7. Septimò, ad beneficia regularia, prout exprimitur in indulto precum; quod intelligendum de iis beneficiis regularibus, quæ non ex natura rei, sed per accidens sunt talia, & requirunt professionem religiosam, quia nimirum ex fundatione aut alia assignatione, vel si de origine fundationis non constat, ex longa possessione & præscriptione 40. annorum debita, vel solita sunt conferri Religiosis,

qualia sunt parochia, Capellania, monasteria incorporata. Pirh. loc. cit. Wagn. pag. 489. Chok. pag. 38. qui tamen tradunt Casarem debere nominare ad eas personas idoneas, hoc est, religiosas, cum videatur non posse alterare qualitates à fundatore requisitas; de quo infra. Observant quoque iidem, quòd rarius ad talia beneficia Casar concedat preces, & ut Wagn. hoc edum nunquam, idque, ne turbet disciplinam Regularium, & totam dispositionem Superioribus Ordinum religiosorum relinquat. Porrò debent in hoc indulto exprimi regularia; cum non veniant sub generali dispositione & reservatione beneficiorum istiusmodi regularia. Pirh. & Chok. ll. cit.

8. Octavò, ad curata, modò sint perpetua, ut habet ipsum indultum; quæ non autem dicantur curata, dictum est alibi. Vide etiam de eo Chok. pag. 37. Circa quod tamen illud observandum, quòd is, qui obtinuit preces ad Curatum, non aliter in eo debeat institui, quàm prævio examine, & Ordinarii approbatione, juxta Trid. sess. 7. c. 13. & sess. 18. c. 18. Chok. loc. cit.

9. Nonò, extendunt se hæ preces ad omnia beneficia Papæ reservata, exceptis iis, quæ et reservata sunt per Extrav. ad Regimen. Pirh. num. 382. Wagn. pag. 494. hinc

10. Decimò, extendunt se ad beneficia vacantia ob crimen ipso jure, v. g. hæresis, Simoniæ &c. et si enim ea reservata sint Papæ, non reservantur tamè in Extrav. ad Regimen. Chok. pag. 29. Ubi istud notat, quòd istiusmodi beneficia conferri possunt Precistis non expectatâ sententiâ, nec vocato possessore; non possit tamen collatio de facto exequi, nec Precista in realem possessionem induci, nisi prius vocato, & audito possessore, & causâ cognitâ, citat pro hoc c. licet episcopus. de præb. in 6. Oldr. cons. 226. Gemin. ad c. 1. de concess. præb. n. 9. Bald. cons. 135. l. 4. beneficia vero, quæ non vacant ipso jure, sed per sententiam, ut homicidâ, perjuri &c. non debeantur Precistis, nisi latâ privationis sententiâ. Vide etiam, quæ habet Chok. pag. 66. ubi, quòd extendant se preces tam ad vacantia de jure & de facto (iis exceptis, in quibus intrat reservatio Extrav. ad Regimen.) quàm ad vacantia de jure, & sic affecta sint Precistis vacantia per contractum matrimonii, per ingressum religionis, per promotionem &c.

11. Undecimò, extendunt se ad beneficia tempore data precum suppressa, v. g. si ex indulto Papæ 6. Canonicatus & præbendæ primò vacatura intra sexennium sunt affectæ seu applicatæ fabricæ, preces capiunt primò vacaturam; habebit tamen Precista expectare, donec tempus indulti finitum sit, ut assequatur præbendam; licet enim suppressa sit præbenda, non tamen Canonicatus. Chok. pag. 36.

12. Duodecimò, ad beneficia vacantia in mensibus alternis Ordinariorum; dicit enim expressè in ipso indulto precum Papæ, se eas Casari concedere in quibusvis, etiam Ordinariorum quomodolibet concessis aut concedendis impofterum mensibus; adeoque privilegia nulla (nec ipsa concordata Germaniæ, etsi in iis similiter dicat Papa, sed per quamcunque aliam reservationem vel gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacunque verborum formâ impediturum velatenus, quo minus illi, ad quos collatio, præsentatio, aut quavis alia dispositio pertinet, de iis beneficiis in alternis mensibus Februario, Aprili &c. libere

libere disponant, utpote longè posteriora hoc indulto precum) eidem ob stare possunt, nisi expressè & nominatim in iis dictis precibus derogetur; cum per generale rescriptum seu dispositionem non tollatur speciale privilegium alicui prius concessum, nisi specialis illius mentio fiat, præsertim ubi privilegium est remuneratorium, quale est illud precum concessum Imperatoribus ob merita illorum in Ecclesiam. Quòd etiam spectat illud, quod Paris. *consil.* 61. l. 2. & *cons.* 50. nu. 30. vol. 4. apud Chok. *pag.* 61. tradit in specie precum imperialium, etiam si Reges aut Regina in generali pontificis constitutione nominentur, non venire Imperatorem, nisi specificè exprimatur. Sed neque credibile est, aut præsumendum, Fridericum III. permissurum fuisse, ut tam antiquo & insigni privilegio Imperatoribus recenter electis concessio per Concordata cum Sede Apostolica ab ipso inita præjudicaretur; cum juris proprii renuntiatio non præsumatur, nisi specialiter exprimat. ut Tiraq. in l. si unquam, in *præs.* num. 128. c. de *revocan. donat.* Mascard. *de prob. conclus.* 1263. &c. apud Chok. Atque ita hoc ipsum praxin confirmat, dum Imperatores non solum in mensibus papalibus, sed & in ordinariis passim has preces concedunt. Ac denique, ut refert Chok. *pag.* 63. Sic decisum à Rotà 4. *May* anno. 1618. nimirum, has preces comprehendere etiam menses ordinariorum, non obstantibus Concordatis Germaniæ. ita Pirh. *num.* 376. Wagn. *pag.* 492. Chok. à *pag.* 59. Engels *de prob.* nu. 20. dicens expressè in ipso indulto sub finem derogatum concordatis. Quæ verò de Diocesi Leodiensi assertit Chok. *pag.* 65. quòd ibi preces Cæsareæ locum non habeant in mensibus Ordinariorum, propter pontificum aliquot privilegia Concordatis anteriora facti est, non juris per hoc indultum Cæsareum à Pontificibus constituti cum amplissima clausula, irritante omnem quamcunque aliam constitutionem quorscumque tenorum; adeoque etiam præsentas à Leodiensibus Pontificum concessiones, quorum exemplum toti imperio præjudicare non potest. Wagn. *pag.* 493.

13. Decimotertio, extenduntur ad beneficia devoluta ad immediatum Superiorem, v. g. à prælato seu Abbate non Exempto ad Episcopum; quia in indulto precum excipiuntur solum devoluta ad Papam; exceptio enim firmat regulam in casibus non exceptis. Pirh. *num.* 383. Chok. *pag.* 77.

14. Decimoquarto, extendunt se ad beneficia resignata simpliciter in manibus Ordinarii. Chok. *pag.* 368.

15. Decimoquinto, extendunt se ad vicarias perpetuas. Chok. *pag.* 36.

16. Decimosexto, extendunt se ad beneficia ex diversis personis vacantia, nempe dum plures simul & eodem tempore, vel intra breve tempus moriuntur, vel quòdo plures personæ de beneficiis contendunt, & simul, si aliquid habent, privantur. Pirh. *n.* 382. Wagn. *loc. cit.*

Questio 608. *Ad qua beneficia se non extendant hæ preces?*

Respondeo, non extendunt se primò ad dignitates post pontificalem majores in Cathedralibus, & principales in Collegiatis (addit Engels *ad tit. de prob.* nu. 70. prælaturas primas in monasteriis) quæ limitatio ipsis precibus est inserta. Quæ autem sint dignitates majores & principales, præcipue ex praxi & consuetudine dignoscendum,

& de hoc actum supra in *reg. Cancell.* In Germania Præpositura & Decanatus videntur esse majores in Cathedralibus; quin & principales in Collegiatis. Pirh. *loc. cit.* num. 370. licet autem ibidem Præpositura censetur major dignitas Decanatu; quia tamen Papa in indulto precum utitur numero plurali, excipiendo post pontificalem majores, videtur non unam tantum dignitatem majorem vel principalem, sed plures, si sint, à precibus excipere. Et sic Cæsar aliquem ad Præposituram vel Decanatum in Cathedrali vel Collegiata vi precum (de cetero jure alio, vel potius indulgentiâ & privilegio Papæ distincto ab illo indulto precum, ad similes dignitates, quin & ad Episcopatus plures in suis ditionibus Regem Rom. seu Cæsarem denominare posse dubium non est; Chok. *pag.* 4. Engels *loc. cit.* n. 70.) denominare non potest. Pirh. *loc. cit.* Wagn. *pag.* 490. qui tamen monent, in hoc ipso attendi debere usum & praxin, quæ Cæsares, nemine interpellante, utuntur. Addit etiam Chok. *pag.* 41. citans pro hoc Wamef. *cons.* 279. num. 5. vol. 1. quòd, si quis vigore precum acceptaret talem dignitatem majorem, hæc ipso jure non caderet, sed foret resolvenda; eò quòd dictio illa dummodo quæ utitur indulto precum, modum inducit, non conditionem; de quo videndi Gomef. *de expectativ.* nu. 62. Felin. in C. in *nostra.* de *rescrip.* Bald. in C. dudum. de *elect.* coroll. 6. num. 27. Hinc jam consequens est, ut multò magis à precibus his excipiantur ipsæ dignitates pontificales seu Episcopatus, Engels *loc. cit.* Porro tamen in facultate, quam alicui daret Papa conferendi etiam reservata qualiacunque, aut etiam in expectativis aliisque gratiis ad dignitates non comprehenduntur hæ dignitates majores, ut Gomef. *de expectativ.* n. 45. Gonz. *ad reg.* 2. gl. 9. §. 1. num. 20. Germon. *de indult.* Cardinal. §. ac *irritum.* num. 50. apud Chok. *pag.* 41. adeoque videretur non necessaria harum dignitatum hoc loco exceptio; ambiguitatis tamen majorisque claritatis gratiâ ea expressa fuerunt. Chok. *ibid.*

2. Neque ad beneficia monocularia; estque hæc limitatio quoque inserta precibus, dum Pontifex noluit gravari nisi Collatores illos, qui saltem 4. beneficia conferendi jus habent, & nequam illos, qui non nisi unius beneficii, vel duorum, aut trium tantum habent collationem, ne forte hi tota vitâ suâ nunquam uti possent jure suo conferendi liberè, uti facile contingere posset, dum intra breve tempus unum alterumve Cæsarem mori, & novum eligi contingeret, quorum quilibet nominare potest, & dirigere preces suas ad talem Collatorem, quin etiam ejusmodi beneficia juxta gl. communiter receptam in Clem. 1. de *prob.* non cadunt sub generalibus gratiis & expectativis. Pirh. Wagn. *loc. cit.* Chok. *pag.* 46. Sic collator adhuc gravari non poterit, qui habet unicum conferendum beneficium in Imperio, etsi alia plura conferenda habeat extra imperium; cum indultum precum expressè requirat, ut habeat 4. saltem beneficia in Imperio. Chok. *pag.* 47. addens contrarium dicendum de illo collatore, qui habet collationem unius beneficii in Imperio, & præterea præsentationem aliorum plurium in eodem Imperio; quia jam beneficium illud, cujus solius collationem habet, non dicitur monoculare. Idem dicendum, nimirum adhuc posse gravari per preces Collatorem, qui in uno beneficio habet privativè collationem, in aliis verò pluribus simultaneè cum aliis